

ELS ODS COM A EINA DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL

**Illes
Sostenibles**

Fons Pitiús de Cooperació

El canvi climàtic, les conseqüències de l'esgotament i del mal ús dels recursos naturals, l'augment de les desigualtats, la vulnerabilitat humana, la violència directa i estructural, els desplaçaments forçats de població són alguns dels problemes que afronta el nostre món i que es caracteritzen per ser transnacionals, és a dir, són presents a tot el planeta.

Aquest panorama romp la tradicional divisió entre Nord (ric i desenvolupat) i Sud (pobre i subdesenvolupat) i ens obliga a canviar el nostre marc mental per entendre la realitat del món actual. A més, ens obliga a establir una nova estratègia en la qual una diversitat d'agents, des de tots els àmbits, es responsabilitzi de la transformació de les nostres societats en models que esdevinguin més igualitaris, més sostenibles i que posin en el centre el respecte dels Drets Humans.

En aquest marc, el 25 de setembre de 2015, l'Assemblea de Nacions Unides va adoptar un conjunt d'objectius globals, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), encaminats a eradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la pau i l'equitat per a tothom. Aquesta nova agenda de desenvolupament sostenible, l'anomenada Agenda 2030, està formada per 17 objectius, que es desglossen en 169 metes que s'hauran d'assolir d'aquí a 2030. A més, l'agenda presenta 230 indicadors que

permetran prendre la mesura del desenvolupament de la Humanitat en els propers 12 anys. Se'n pot trobar informació detallada per a cadascun dels objectius en aquest enllaç: <http://www.undp.org/content/undp/es/home/sustainable-development-goals.html>.

A diferència dels Objectius del Mil·lenni (vigents en el període 2000-2015), que interpel·laven només a governs estatals i estaven dirigits als països del Sud, els ODS deixen clar que els problemes són globals i que, per tant, necessiten una resposta global. Per això, busquen la implicació també de governs regionals i locals, d'empreses, d'entitats de la societat civil i de qualsevol persona, alhora que aporten una visió molt més global i interdependent dels reptes que afronta la Humanitat. Tothom, a qualsevol lloc, hi pot tenir un paper protagonista i pot treballar en la línia que estableixen els ODS.

En el Fons Pitiús de Cooperació, ens hem sentit també interpel·lats per aquesta resolució de Nacions Unides i compartim l'esperit de transformació de l'Agenda 2030. Consideram que els ODS, són una ferramenta útil per apoderar-nos, per ajudar-nos a sentir que formam part d'un moviment a nivell global que ens ha de permetre incidir des de l'àmbit local en la transformació de tot allò que és contrari als Drets Humans i a la sostenibilitat ambiental.

És per això que hem passat a l'acció i que hem començat a fer passes per donar a conèixer i difondre aquests objectius entre els socis del Fons Pitiús, tant entre les ONGD com entre les institucions locals. Hem iniciat un procés formatiu per reflexionar sobre quin ha de ser el paper del Fons i de tots els seus socis dins del marc de l'Agenda 2030. Ens estam preguntant com podem adaptar els ODS al nostre context local, què estam fent ja en aquesta línia, què podríem fer millor i com podem incloure els ODS en la pràctica diària del Fons i de cada associació o institució sòcia.

D'altra banda, en l'àrea d'educació, hem engegat un procés de difusió i anàlisi dels ODS en els centres educatius que estan integrats dins la Xarxa de Centres Educatius Solidaris. Aquesta Xarxa aglutina escoles que estan compromeses en la construcció d'un món més just i respectuós amb els drets fonamentals de les persones i amb el medi, a través de la inclusió de l'educació transformadora i per a la ciutadania global en la seua pràctica educativa diària.

Així, des del Fons Pitiús estam promovent l'aplicació en l'àmbit educatiu dels ODS com una potent eina per fomentar en la comunitat educativa la consciència de pertinença a una ciutadania global i com un punt de partida per iniciar accions amb capacitat de transformació del nostre entorn. I és que els ODS poden ser una guia per a la pràctica diària

de l'escola, tant per canviar la manera de fer en el propi centre educatiu, com pels valors que s'impulsin des de la pràctica pedagògica. És a dir, l'Agenda 2030 és útil per treballar en la construcció d'una cultura de pau, en el foment de la sostenibilitat ambiental, en la lluita contra el canvi climàtic, en l'estalvi energètic i d'aigua, en el foment del consum conscient, en el respecte del tots els ecosistemes que ens envolten, en el respecte a la diversitat, etc...

Però, realment, és possible això? En principi, pot semblar un procés de gran complexitat adaptar a una escola uns objectius que s'han aprovat a un espai de decisió tan allunyat de la realitat de cadascuna de les nostres escoles. A més, és fàcil caure en el desànim i creure que no tenim la capacitat d'acció suficient per fer front a les grans dificultats que afronta la Humanitat.

Per donar la volta a aquest plantejament, en les formacions que estam fent amb el professorat, presentam l'Agenda 2030 com una ferramenta de suport que ens pot ajudar a desfer-nos de la sensació d'impotència, perquè ens inclouen en un moviment transformador a escala global. Es tracta d'anar avançant fent petites passes:

1. CONEIXEMENT I ANÀLISI.

La primera passa és donar a conèixer els ODS i analitzar el contingut i les me-

tes de cadascun d'ells. Encara que fa més de dos anys de la seua aprovació, els ODS són encara poc coneguts fora dels àmbits de la cooperació. És molt important que tant professorat com la resta de la comunitat educativa (alumnat, AMIPA,...) els conegui i n'entengui el contingut.

2. AVALUACIÓ PRÈVIA.

El procés d'implementació dels ODS a l'escola ha de passar necessàriament per una fase d'avaluació per determinar en quin punt es troba l'escola en el procés d'assoliment dels ODS. Aquest procés serveix per posar en valor molta de la feina que ja s'està desenvolupant a l'escola, en comprovar que, amb tota seguretat, s'estan fent moltes accions en la línia d'allò que proposen els objectius. D'altra banda, aquest procés d'anàlisi ha de servir també per veure quines pràctiques noves s'han d'incloure per poder tenir una major capacitat d'incidència en la consecució dels Objectius. Per exemple: podem agafar l'Objectiu 6 (Aigua neta i sanejament) i estudiar quina despesa d'aigua es fa a l'escola, per a quins usos, quins valors es fomenten envers l'aigua... I el mateix amb la resta dels Objectius.

3. ACCIÓ.

Aquesta fase prèvia d'estudi i avaluació, ens ha de portar a la tercera etapa, que és la fonamental si volem que ten-

gui realment un efecte transformador la inclusió dels ODS a l'escola. S'ha de tenir clar com s'adaptaran a la realitat i a la pràctica de l'escola, quin serà el pla d'acció, quines les accions concretes que portarem a terme i fomentar que estiguin a la base de tota la feina que es faci en el centre educatiu.

4. AVALUACIÓ DE L'AVANÇ DE LA IMPLEMENTACIÓ.

Per comprovar que l'escola avança tal com ha previst en el camí de l'Agenda 2030, seria recomanable que, periòdicament, es realitzàs una avaluació de com s'està avançant en la integració dels ODS. Això permetrà veure potencialitats i també detectar possibles mancances que es poden anar superant amb la introducció de noves propostes i accions.

Evidentment, aquesta no és l'única ruta possible que es pot seguir. Precisament, la gran força dels ODS és que cada entitat, cada institució, cada persona i, per suposat, cada escola, pot establir el seu propi ritme i acollir-los segons la seua pròpia visió i segons la seua pròpia realitat.

Finalment, voldríem aprofitar aquest espai per convidar-vos a iniciar un apropament a l'Agenda 2030 i als Objectius que conté, per poder valorar la seua introducció en la vostra pràctica educativa. ■